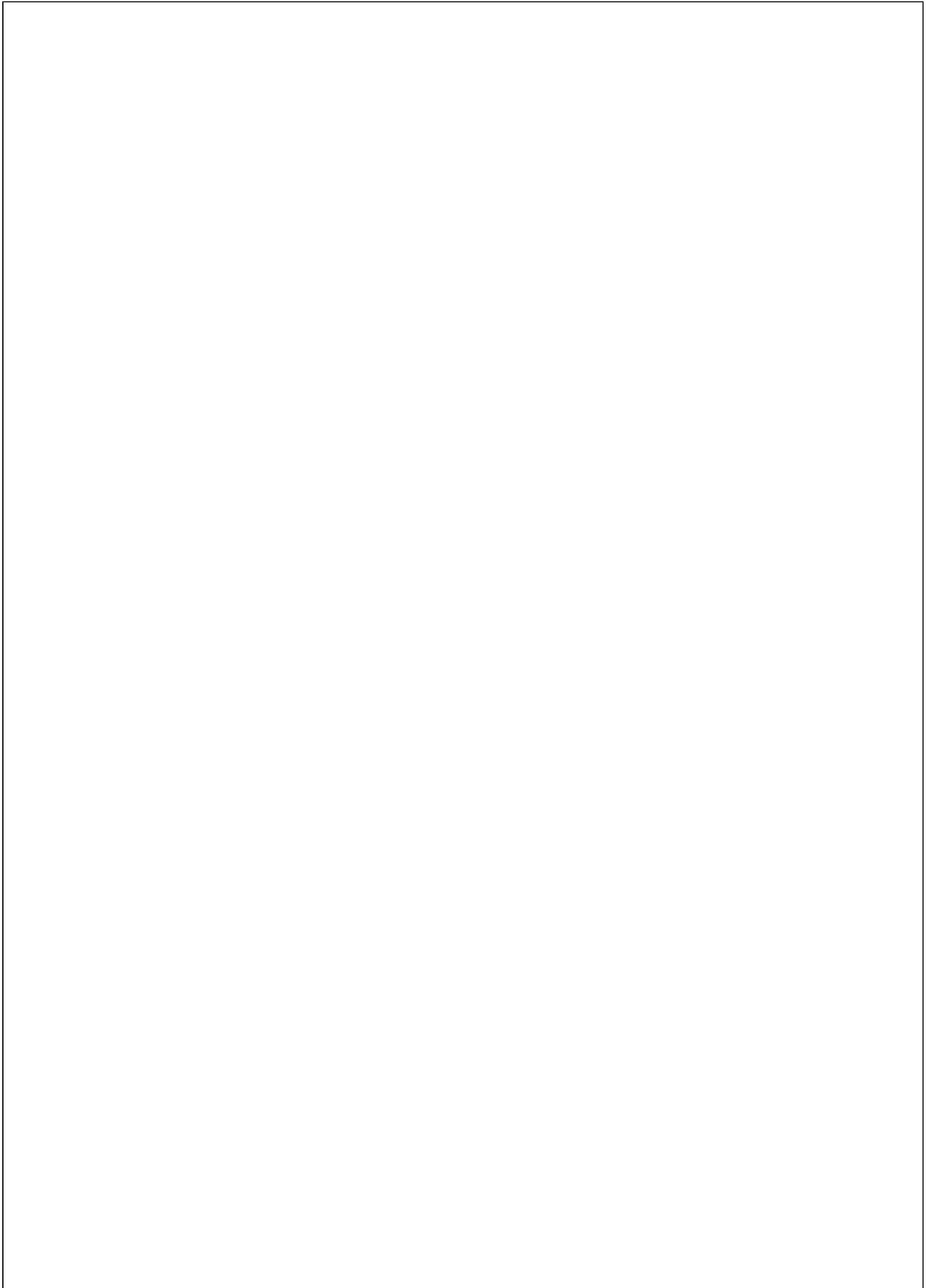

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/203832,Sedzia-Andrzej-Jankowski-zostal-uhonorowany-zlotym-medalem-Reipublicae-Memoriae-.html>
26.02.2026, 19:25

Sędzia Andrzej Jankowski został uhonorowany złotym medalem Reipublicae Memoriae Meritum

23 lipca 2024 r. złotym medalem Reipublicae Memoriae Meritum został odznaczony Andrzej Jankowski, żołnierz AK i sędzia, który przez ponad 30 lat ścigał niemieckich zbrodniarzy wojennych oraz sprawców zbrodni przeciwko ludzkości.

23.07.2024

W ceremonii, która ze względu na stan zdrowia sędziego Jankowskiego (ma blisko 97 lat) odbyła się w prywatnym mieszkaniu w Warszawie, wzięli udział zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor krakowskiego oddziału Instytutu dr hab. Filip Musiał i naczelnik delegatury w Kielcach dr Robert Piwko wraz ze współpracownikami.

Andrzej Jankowski urodził się 30 października 1927 roku w Hrubieszowie. Historia jego rodziny została głęboko naznaczona przez wydarzenia II wojny światowej. W 1939 roku, podczas bombardowania Lublina przez niemieckie lotnictwo, zginęła jego matka. Rok później rodzina przeniosła się z Lublina na Kielecczynę, do okupacyjnego Kreis Busko. Później Jankowski zaangażował się w działalność Polskiego Państwa Podziemnego. Od lutego do lipca 1944 roku pełnił funkcję łącznika komendy podobowodu Armii Krajowej w Stopnicy, jednocześnie kontynuując naukę na tajnych kompletach. W 1951 roku ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim i rozpoczął pracę w Referacie Prawno-Administracyjnym w jednostce spółdzielczej. Od 1955 roku pracował jako sędzia w Kozienicach, Chmielniku i Kielcach.

Pod koniec lat sześćdziesiątych XX wieku jego kariera zawodowa uległa znaczącym zmianom, kiedy to reaktywowano Główną oraz Okręgowe Komisje Badania Zbrodni Hitlerowskich (GKBZH oraz OKBZ). Komisje te miały na celu gromadzenie dowodów niemieckich zbrodni i wszczynanie śledztw w tych sprawach. W 1965 roku powstała Okręgowa Komisja BZH w Kielcach, a dwa lata później, 4 lutego 1967 roku, Jankowski został jej kierownikiem. Od 3 sierpnia 1967 roku kierował Zespołem Śledczym, a od 1984 roku do przejścia na emeryturę w 1997 roku pełnił funkcję dyrektora Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach. Po przejściu na emeryturę pracował w Delegaturze IPN w Kielcach, gdzie do końca lutego 2006 roku był jej kierownikiem.

Sędzia Jankowski był również koordynatorem zespołu badań nad martyrologią wsi polskiej w okresie okupacji niemieckiej w skali kraju. Prowadził najtrudniejsze śledztwa dotyczące zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy III Rzeszy, w tym m.in. przeciwko Komendzie Policji Bezpieczeństwa w Radomiu oraz Placówce Policji Bezpieczeństwa w Kielcach. Jego praca doprowadziła do szerokich ustaleń dotyczących skali zbrodni popełnionych na mieszkańcach wsi podczas II wojny światowej. Dzięki jego zaangażowaniu, na karę śmierci w 1973 roku skazano zbrodniarza zwanego „katem Łysogór”. Wyrok wykonano.

Andrzej Jankowski jest także autorem licznych artykułów naukowych dotyczących zbrodni niemieckich w regionie kieleckim. W 2011 roku, wraz z dr. Tomaszem Domańskim, opublikował książkę „Represje niemieckie na wsi kieleckiej 1939-1945”. Był również zaangażowany w

turystykę, będąc pierwszym Prezesem Koła Świętokrzyskich Przewodników. Organizował uroczystości patriotyczne upamiętniające walkę i męczeństwo narodu polskiego podczas II wojny światowej.

Jednym z jego najważniejszych osiągnięć było utworzenie Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie. Dzięki jego staraniom, miejsce to stało się symbolem pamięci o ofiarach niemieckich represji. Mauzoleum zostało uroczystie otwarte przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę w 2022 roku.

Medalem Reipublicae Memoriae Meritum Instytut Pamięci Narodowej honoruje tych, którzy działają na rzecz trwałego upamiętniania wydarzeń i postaci z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wspierają IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej.

Medal przyznawany jest instytucjom, organizacjom lub osobom fizycznym, które:

- pracują na rzecz zachowania pamięci o:
 - a) ogromie ofiar, strat i szkód poniesionych przez Naród Polski w latach II wojny światowej i po jej zakończeniu,
 - b) patriotycznych zmaganiach Narodu Polskiego z okupantami, nazizmem i komunizmem,
 - c) czynach obywateli dokonywanych na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego i w obronie wolności oraz godności ludzkiej
- angażują się w inicjatywy społeczne mające na celu trwałe upamiętnianie wydarzeń z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wybitnych obywateli zasłużonych w walce o niepodległość Państwa Polskiego,
- wspierają IPN w działalności naukowej, edukacyjnej, wystawienniczej i wydawniczej dotyczącej szczególnie ważnych wydarzeń z historii najnowszej,
- prowadzą społeczną opiekę nad grobami i cmentarzami wojennymi w kraju i poza granicami.

Medal dzieli się na trzy stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

Z inicjatywą nadania medalu mogą wystąpić członkowie komitetów ochrony pamięci walk i męczeństwa, organów jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji społecznych i zawodowych. Do zgłoszenia wystarczy przesłanie wypełnionego formularza do właściwego miejscowo oddziału IPN. Wnioskodawca podczas zbierania danych osobowych od kandydata zobowiązany jest do przekazania informacji o przetwarzaniu danych osobowych.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Odznaczenia